

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hogyedévre	4 "
Helyben házas korra:	
Egész évre	20 kor.
Hogyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
kannap utáni napok kivételével
Szociális és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2
A szociális és kiadóhivatal
vagy megőrzésére nem vállalunk.
Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők
Egyes szám ára 8 kor.

NAGYVÁRAD, február 20.

Szennyes kezek.

A Lengyel-féle botrányosdiról nem volt nehéz megjósolni, hogy csak a kezdet kezdete, ime itt van a folytatás: most Kossuthot kezdik.

Érdekes és jellemző a szerepkiosztás, Mikor Polónyit akarták kibuktatni, akkor Lengyel feje törte a falat, hirdette a nemes önzetlenséget. Ő csak Polónyit akarja közérdekből kibuktatni; ellenben verte a mellét, micsoda nagy tisztelője ő Kossuth Ferencnek, a kit a világért sem akarna az általa felkavart szemébe bele-sodorni.

Polónyi megbukott, utána az a naiv ember, Lengyel is elbukott. Mint felbujtó ellen, megindították a bűnvádi eljárást. Rövid idő múlva igen csendes ember lesz belőle.

Jön a második jelenet. A kabinetnek Polónyi volt az esze, a Kossuth-név a nimbusza. Meg kell tépdésni ezt a nimbuszt.

Előállanak új farizeusok. Ezek is önzellenek, mint volt Lengyel Zoltán. Ők is csak a köz érdekében járnak el, mikor lelepleznek. Leleplezik Kossuthot. Nem valami nagy dologgal. Mindössze annyit mondanak: Kossuth Ferenc kezét akart fogni velünk, a darabontokkal.

Tehát innen tapadt volna szenny Kossuth kezére?!

Minden esetre jellemző az önzellen-ségnek ekkora foka. Csakhogy Kossuthnak kellemetlenkedjenek, előállanak azzal, hogy ime, velünk, a nemzet által kiközösített alakokkal kezét akart fogni Kossuth! Szégyent akarnak hozni Kossuthra s a szégyent megta'álják saját uri személyükben. És ezt azonnal ki is kürtölik.

Önmagukra sűtik rá a szégyenbélyeget, hogy a velük való érintkezés kompromittáló. Ez már csak elég önzellen eljárás? Van olyan, mint a Lengyel Zoltáné!

Ezzel párhuzamosan folyik más leleplezés is.

A koalíció hatvanhetes pártjait el akarják idegeníteni a kormánytól. Ma a néppártot leleplezik le, holnap az alkotmánypártot. Gyanúsítják egyiket, sértegetésekkel izgatják a másikat. Akadnak naiv szövetségeseik is. A Budapesti Hirlap, ez a komoly újság sajtólázba esett Polónyi javaslatától s olyan feltűnő idegességgel kapkod a pennához, valahányszor a néppárttól ir, hogy a tolla mindig elszalad egy kissé a koalíció ellenségeinek érdeke felé. Leleplez ő is, a ki eddig undorral fordult el az örökös hecclovaglástól.

De hát alvajáró lett minden komoly ember Magyarországon? Vagy a komoly férfiak vesztek ki?

Lehetetlen nem látni, hogy itt egy bünszövetkezet dirigálja a szereplőket. Le kell járatni a kormányt, szét kell robbantani a koalíciót. A kormány céltudatosan, erélylyel és igazságossággal oldja meg sorba a szociális kérdéseket. Minden megoldott kérdés ezeket von el a multban rombolásra kész tömegekből; mi lesz akkor a munkásoktól kizsartott fillérekkel, a melyekből oly jól esett vigan hazudozva meghizni naplopásból? A királyt a koalícióhoz a hatvanhetes pártok kötik. Nyomor és szenvedés tanítottak meg bennünket arra, hogy belátható időn belül akármilyen hihetetlen dolog elkövetkezhetik, csak az nem, hogy a király tiszta 48-as kormányt nevezzen ki. Nyomor és szenvedés? De hiszen az kell nekik, a kik a vasut jövedelméből minden lelkiismereti furdalás nélkül csatoltak százezreket a rendelkezési alaphoz, más szóval a senki pénzéhez. Jó volt az a senki pénze nekik; egyszer belenyultak, most csak odakiváncozik megint a kezük.

Rá kell már egyszer verni ezekre a kezekre alaposan. Ők maguk hirdetik, hogy az ő kezük piszkot hagyott Kossuth kezén. Az ilyen végtagok akaszthatják meg a legsürgősebb reformmunkákat?

Ideje, legfőbb ideje, hogy minden tisztességes hazafi összetartson. A ki gyanúsítgat és botrányokban vigéckedik, azt ne hallgassuk, írásait ne olvassuk, hazudozásait hadd kiabálja a fűtyölő szélbe.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Regény.

Ott voltunk mindannyian, a jóbarátok, Lucien Montenet esküvőjén, amikor diszes pompa közepett, a virággal ékes Madeleine-templomban, az orgona ünnepélyes szava mellett, oltárhoz vezette Gwendolen Doré kisasszonyt. Bizony valamennyien édes örömet léptünk volna a helyébe, szívesen vettük volna feleségül ezt a bájos amerikai leányt, akit megkapó szépségén kívül a tekintélyes hozománya is kívánatosá tett. A barátunk szerencséje mindenesetre irigygyé tett bennünket, de el kellett ismernünk, hogy a vetélkedés hasztalan lett volna. Olyan körülmények között ismerkedett meg vele, hogy csak egymaga lehetett a győztes. A leány gyámja Lucien nagybátyja volt, aki bizonyára nem engedte volna át másnak az édes zsákmányát, mint szerelmes unokacscsének.

Lucien Montenet különben rászolgált a

szerencsére. Páratlanul szeretetreméltó lény, az igazi világi eleganciája egyesült benne a d-rék szívvél, a végtelen jóssággal. Maga is gazdag volt, sőt dussgazdag. Tekintélyes uradalmi és tőkés nagyvagyont képviseltek ennek az amerikai leánynak a hozományánál.

Házasságuk a legteljesebb boldogság megvalósulása volt. Két éven át mindenütt derült arccal, a megelégedett ember derűjével láttuk Lucient, akit nem is tudott semmi sem elcsábítani többé a felesége társaságából.

Képzhetők tehát a szenzációs meglepetés, amikor egyszerre, — alig két éves házasság után — Lucien a párizsi bíróság előtt vádlóként jelent meg, vádat emelt a felesége ellen és megindította a válópert.

Lucien az általános kíváncsiság elől megszökött, hosszú külföldi utra indult és mi sokáig nem nyertük magyarázatát az érthetetlen fordulatnak. Hónapok multával libbent fel csak a titok fátyola, hogy egész regényt tárjon elének, olyan regényt, amelyet senki sem várt.

Maga Lucien mesélte el a történetet.

— Vissza kell mennem hosszú esztendő multjába, — mesélte Lucien, — hogy megértssem ezt a regényt. És most, amikor visszagondolok arra, mélységes megilletődéssel kell bevallanom a nagy tapasztalatot, hogy mily döntő befolyással van a mi életünkre a véletlen.

Az én regényem alapját is a véletlen vetette meg.

Egy téli éjszakán családi vacsoráról jöttem a Szajna tulpartján lakó rokonaimtól. Kerestem köcsit, de sehol sem találtam. Gyalogszerrrel indultam el tehát a sikos, jéggel páncélozott utcán, dideregve a szélben, amely finom eső párját csapkodta arcomba, mintha megannyi éles tü égetne a csipkedésével. Amint épen a Szajna-part mentén siettem, szorosan a házak mellett, egyszerre megpillantottam egy embert, aki egy kapu zugában huzódott meg. Hirtelen az az önkénytelen félelem szökött a gondolatomban, hogy valami lesben álló banditára bukkantam. A Szajna partvidéke hirhedett e tekintetben. A félelmem azonban csak másodpercig

Ujdonságok farsangi cipőkben

a legnagyobb választékban, a legelegánsabb és legjobb kivitelben

a hírneves **KOBRAK-CIPOK** egyedüli elárúsítása.

EIGNER EDE és Tsa

kizárólagos cipő raktárában NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

— Telefon: 695.

A ki pedig eközben a törvényt sérti, a vádlottak padjára vele!

Nem lehet tovább tünni, hogy mosdatlan szájak és szennyes kezek prédája legyen ez az ország. *

A képviselőház munkaprogramja.

A képviselőház a munkásbaleset biztosításról szóló javaslat után a katonai özvegyek és árvák ellátásáról szóló javaslatot fogja tárgyalni. Ezt követi a kérvények tárgyalása. A jövő hét elején a képviselőház igazságügyi bizottsága a kisebb igazságügyi javaslatokat fogja előkészíteni parlamenti tárgyalás alá. A tanítók fizetésrendezésének kérdése is legközelebb foglalkoztatni fogja a képviselőházat.

Minisztortanács. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délután 1 órakor a képviselőház ülése alatt a miniszterelnöki szobában formális minisztortanács volt, melyen a kiegyezés kérdésén kívül folyó kormányzati ügyek is szóba kerültek.

Tanítók fizetésrendezése. Mint tudósítónktól értesülünk, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a képviselőház holnapi ülésén fogja beterjeszteni a tanítók fizetésrendezéséről szóló két javaslatot. Pénteken megválasztják a javaslatok előadóit és hétfőn már a Ház bizottsága veszi tárgyalás alá a fizetésrendezést, hogy előkészítse parlamenti tárgyalásra.

A katonai özvegyek és árvák ellátása. Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár tudvalevőleg tegnap Bécsben járt, hogy a hadügyminiszterrel értekezék a katonai özvegyek és árvák ellátásáról szóló kormányjavaslat tárgyában. Az államtitkár ma reggel érkezett vissza Bécsből és a képviselőházban nyomban jelentést tett a törvényjavaslat tárgyában a hadügyminiszterrel folytatott tanácskozások eredményéről. E szerint a hadügyminiszter

hozzájárult ahhoz a határozati javaslatához, melyet Kossuth indítványára a függetlenségi párt a javaslatba felvenni kíván. A javaslat valószínűleg már a holnapi ülésen kerül tárgyalás alá és a függetlenségi párt határozati javaslatát hir szerint vagy a törvényjavaslat szövegébe fogják beilleszteni, vagy pedig külön határozat formájában ahhoz hozzácsatolni. A javaslat tárgyalásakor a kormány álláspontját Bolgár Ferenc államtitkár fogja a képviselőház előtt körvonalazni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 20.

Elnök: Just Gyula.

Thoroczkay Miklós gróf jegyző: Jelenti, hogy az interpellációs könyvbe Szász József, Nagy György, Bredicianu Korjolan és Hermán Ferenc jegyeztek be interpellációt, melynek előterjesztésére a Ház fél kettőkor fog átérni.

Elnök: Napirend szerint következik a munkásbiztosítási törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

A vasutasok ügye.

Batthyány Tivadar gróf: A tizedik szakasz egy pontja sérelmes a vasutasokra nézve. E tárgyban már kérvényt is nyújtott be a kereskedelmi kormányhoz, kérve, hogy a vasutasok különleges helyzetét kellő méltányolásban részesítsék. A sérelem elkerülése végett a tizedik szakaszhoz módosítást nyújt be. Módosítása azt kívánja, hogy az 1874. évi XVIII. törvénycikk, mely a kártalanításról szól, a vasutasokra nézve továbbra is érvényben maradjon. (Zajos helyeslés.)

Pető Sándor: A szakaszhoz tegnap benyújtott indítványát visszavonja. (Helyeslés.)

A Ház a szakaszt Batthyány Tivadar gróf

módosításával elfogadja, valamint vita nélkül elfogadja a 11—24 szakaszokat is.

A huszonötödik szakasznál

Pető Sándor: Módosító indítványt nyújt be a szakasz harmadik bekezdéséhez, mely szerint azon pénztárak, melyek eddig azon kedvezményben részesültek, hogy két százaléknál magasabb járulékot szedhettek, maradjanak meg azon kedvezmény élvezetében és szedhessenek továbbra is három százalékos járulékot.

Szterényi József államtitkár: Nincs abban a helyzetben, hogy Pető Sándor indítványát támogathassa. A kisiparosok érdekében kéri a módosítás mellőzését s a szakasznak eredeti szövegében való elfogadását.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja. Az ötvenegyedik szakasznál, mely a pénztárak segélyezéséről rendelkezik:

Az alkohol ellen.

Grätz Gusztáv: Konstatálja, hogy a pénztáraknak nagy és tág terük nyílik okszerű rendszer folytatásával az alkoholizmus meggátolására. Ajánlja a kormány figyelmébe, hogy ezen körülményre különösen hívja fel a pénztárak figyelmét. (Helyeslés.)

Hajdu Frigyes: A gyermekágyas asszonyokra nézve a betegedés ideje előtt nyújtandó segély megállapítására nézve nyújt be módosítást.

Szterényi József államtitkár: Hajdu módosítása gyakorlatilag kivihetetlen, Grätz Gusztáv megjegyzését az alkoholizmus meggátolása tárgyában a kormány figyelembe fogja venni.

A Ház a szakaszt eredeti szövegében Hajdu módosításának mellőzésével elfogadja.

Az ötvenegyedik szakasznál

Pallavicini György őrgóf: A szakasz második bekezdéséből ezt a kitélt: nem tarthat továbbá segélyre igényt az a tag, akinek betegsége a biztosítási kötelezettséget megállapító foglalkozásba való belépése előtt kezdődött, kihagyatni kéri. (Helyeslés.)

tartott. Megláttam, hogy ez az ember vékony ruhában, amely helyenként rongyos is, a hideg áldozata. Reggelre okvetlenül megfagy. És emberséges ítéletem nem engedte meg, hogy nyomorultul veszni engedjem embertársamat. Az óvatosság mégis arra késztetett, hogy hozzá közeledve, zseblegyveremet készen tartsam esetleges védelemre. Ebben a pillanatban a koldus megszólalt:

— Ne lőj, héli! Elég az én bajom, mit akar még többet?

— Szegény ember, nem bántom én magát. Hallottam a nyögéseit és segítségére akarok lenni.

— Már az bizonyos, hogy jobban esnék nekem a meleg ágy.

Most már egészen mellette állottam. Látam fehér haját, zuzmarás szakállát.

— Jöjjön, barátom, elviszem a kórházba.

— Brr! már én oda nem megyek!

— Miért nem! sehol sem ápolják olyan jól.

— Hogyne! hogy aztán a rendőrség vegegyen a gondja alá. Köszönöm szépen! . . . inkább adjon az ur nekem meleg kabátot, annak jobb hasznát venném.

Pillanatig sem haboztam. Levetttem a bundámat.

— Fogja barátom. Vegye magára és menjen haza. A zsebemben talál néhány aranyat is, azt megtarthatja.

Az öreg felütötte a fejét és bámulva nézett rám:

— Teremtől hát maga a kongói császár? Mert ilyesmit európai ember aligha tenne meg. Biztattam, hogy csak fogadja el.

— Hát aztán hová vigyem vissza a bundát? — kérdezte emberem. — Mert a rendőr aligha hinné el, hogy nem loptam.

— Lesz ott névjegy is a zsebemben. Arról leolvashatja a címet. De most jóéjszakát!

Siettem tovább a hidegben, mert most már magam dideregtem. Szerencsére néhány lépéssel odébb üres bérkocsival találkoztam, amely haza vitt.

Mekkora volt azonban meglepetésem másnap, amikor beállított hozzám az éjszakai pártfogoltam. A bundámat hozta haza nagy hálálkodással.

— Köszönöm, uram . . . hanem a pénzből csak egy aranyat tartottam meg magamnak. Nem akarom, hogy kapzsinak higgyen az ur.

Bámulva néztem, ekkora szerénység látára és még száz frankkal ajándékoztam meg az öreget.

— Jól van, felelte, — ezt elfogadom a kicsikém számára.

— A kicsikéje számára?

— Bizony, van nekem gyönyörű szép gyerekeim, a legszebb leány lesz belőle Párizsban. Az ő számára elfogadom a pénzt.

Es elmesélte nekem, hogy hat évvel előbb az utcán apátlan, anyátlan leánykára talált, akit magához vett és azóta ő neveli. A meséje nem érdekelt, hamar abba is hagyta és távozott, a küszöbön hálálkodva a jöteményért.

Esztendőnk multak el. Már régen elfeledtem az egész történetet, amikor váratlanul eszmémet az emlékezetembe idézte.

Egy napon fiatal leány keresett fel. Levelet hozott. Ime a furcsa sorok:

Uram, minthogy ön jó volt hozzám és a leányomhoz, elküldöm ön most önnek, legyen cselédje.

A sajnáparti öreg.

Felnéztem a leányra. A tökéletes szépség megtestesülése állott előttem, az ifjuság ragyogó pompájával. Nehány kérdésemre megismertem báját is, amely egész lényét, okos válaszait beragyogták.

Gondolkoztam, hogy mit tegyek. Az eszembe jutott öreg nagybátyám; el is határoztam, hogy nála helyezem el a leányt, akár miféle tisztességes minőségben, esetleg olyan reménytel, hogy feleségül adjam valami derek emberhez.

Nos, ez a fiatal lett Gwendolen Doré kisasszony, aki felébresztette bennem a szerelemet és én feleségül vettem . . . A kíváncsiság elnémitására fogtam rá, hogy amerikai eredetű.

Lucien keserűen felnevetett, aztán így szólt:

— A mocsár virága sohasem veti el az eredetét . . . Az én feleségem természete sem tagadta meg önmagát. Miután a legboldogabb lehetett volna, odavetette magát a komornyikom karjai közé, aki jobban tudott a szívéhez érni. És egy napon kirabolva engem, mind a ketten megszöktek.

J. H. Rosny.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter: Ehez a módosításhoz hozzá járulok.

A Ház a szakaszt Pallavicini módosításával elfogadja.

Náray Lajos 78. a szakasznál (özvegyek és árvák segélyezése) kifogásolja, hogy törvényes és törvénytelen gyermekek közt különbséget tesznek. Ily humánus javaslatnál nem szabad ily megszorítást tenni. Módosítást ajánl, mely szerint ne legyenek tekintettel a gyermekek törvényes, vagy törvénytelen származására.

Mezőfi Vilmos ajánlja, hogy teljesen kereképtelen nő 50 százalékot kapjon.

Szterényi József kijelenti, hogy a kereskedelmi miniszter Náray módosítását elfogadja (Helyeslés.) Mezőfi módosítását nem fogadja el.

A Ház Náray módosítását elfogadja, Mezőfi módosítását elveti.

A nyolcvanharmaidik szakasznál **Pető** Sándor tett indítványt, melyet azonban a képviselőház elvetett.

Elnök ezután félbeszakította a vitát, mire a Ház áttért az

interpellációkra.

Szász József a tisztviselők eladósodása tárgyában interpellált. Interpelláló az eladósodás okát a gomba módra felszaporodott hitelszövetkezetek tulkapásaiban véli, miért is ezen tulkapások ellen törvényes intézkedést kér.

Wekerle miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy az uzoratorvény szigorú alkalmazásával véget lehet vetni a hitelszövetkezetek tulkapásainak. Megígéri, hogy a megadóztatásnál különös figyelmet fordít azokra a pénzintézetekre, amelyek a kamatokon kívül egyéb járulékokat is szednek. A tisztviselők eladósodásának különben a folytonos drágaság is oka. A kormány specialiter foglalkozott a tisztviselők eladósodásával már, de azt ne várja senki, hogy a tisztviselők adósságait majd az állam fogja kifizetni. (Nagy derűtség.)

A választ a Ház tudomásul vette.

Nagy György a csikszentmártoni kerületben a választás után megindított nagy csomó bűnvádi eljárás tárgyában interpellál.

Günther Antal igazságügyminiszter aggodalmasnak tartja a függőben levő büntető perek mozzanatait a képviselőház elé hurcolni. A bíróság függetlenségének elvébe ütközik, ha a miniszter a maga tekintélyével és hatalmával ilyenekbe beleavatkozik. (Élénk helyeslés és taps.)

A választ a Ház tudomásul vette.

Bredicianu Koriolán a németbogsáni választásból kifolyólag amiatt interpellál, hogy a csendőrség egy előkelő ügyvédet minden ok nélkül éjjel letartóztatott.

Hody Gyula: Miért volt akkor tojáskereskedőnek öltözve?

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter az interpelláló *csevegésére* válaszolva kijelenti, hogy amit interpellációjában előadott abból, egy szó sem igaz. A kormány egyáltalában nem folyt be a választásra.

Bredicianu Koriolán a belügyminisztertől a *csevegés* kitélt nagyon zokon vette, a Ház azonban a választ tudomásul vette.

Az ülés délután 3 órakor ért véget.

A Fejérvary kabinet titkos alapja.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A zárszámadási bizottság mai ülésén tárgyalás alá kerültek az 1904. évi zárszámadások. Ezek kapcsán a bi-

zottság elé kerültek a Fejérvary-kabinet 200 ezer koronás titkos alapjáról szóló elszámolások is. A bizottság elhatározta, hogy a gyanus aktákat a kormánytól bekéri. Kossuth már ki is jelentette, hogy minden gyanus tételre vonatkozó aktákat a bizottság kivánsága szerint rendelkezésre bocsát. Hentaller Lajos bizottsági elnök indítványára határozatba ment, hogy a bizottság minden gyanus aktát publikálni fog.

A szegényügy rendezése.

A kiküldött bizottság ülése.

A szegényügy rendezése tárgyában Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által kiküldött bizottság tegnap délután tartotta a megalakulás óta első ülését. Ez alkalommal is kitént, hogy mily nehéz feladat vár a bizottságra, ha csak némi eredményt is el akar érni.

Darvassy Lajos tanácsnok elnöklete alatt **Gerő** Armin, **dr. Vucskics** Gyula, **Sulyok** István, **dr. Kecskeméti** Lipót, **Kiss** Dávid, **Weisz** Ernő **dr. Hoványi** Géza és **dr. Cseresnyés** Béla jegyző voltak jelen.

Darvassy Lajos elnök programszerű beszéddel nyitotta meg az ülést. Üdvözölte a tagokat s kifejtette, hogy az önadózás alapján keletkező bizonytalan jövedelemre aligha lehetne valami állandó intézményt építeni. Aki nem akar a jótékony célra adózni, kivonná magát. Pedig ennél a kérdésnél első a pénz, e nélkül nem lehet elindulni. A szegényeken pedig áldozatokkal is kötelességünk segíteni. Szegényadó progressiv alapon volna a helyes. Aki 20 koronán alul fizet állami adót, szegényadót nem fizetne; a 20—100 korona adó után már kivételnek bizonyos száz lék szegényadót, aki 100 koronán felül adózik, nagyobb százalék szegényadót fizetne.

Az adóhivataltól beszerzett adatok szerint 2—5 százalék lenne a szegényadó s így 35—40000 korona folyna be, ehhez jönne még az a 15000 korona, amit most ad évenként a szegényeknek a város, továbbá a jótékony adományok. Szegényházat nem kellene építeni, mert erre a célra szolgálnának a volt járványkórház épületei. Az élelmezést őszhangba kellene hozni a Bottó-féle főzőkonyhával, hogy az ott készült közönségesebb ételeket osztanák ki. További teendő volna a dologház létesítése a dolgozni tudók részére. A koldulást beszüntetnék.

Ezek volnának a teendők. Ha a törvényhatóság az új adót nem szavazza meg, más módhoz kell folyamodni. Kéri, hogy a jelenlevő bizottsági tagok szóljanak a kérdéshez.

Dr. Vucskics Gyula szerint azzal kell a dolgot kezdeni, hogy az 1871. és 1899. évi törvények rendelkezései végrehajtassanak. Míg ennek eleget nem teszünk, nem ad sem a törvényhatóság, sem a kormány jogot a szegényadó kivetésére: a koldulás is csak akkor tiltható el, ha már gondoskodunk a szegényeinkről. A törvény szerint minden év végén össze kell írni a szegényeket, akik nem ide való illetőségűek és ha nem tudjuk eltartani, haza kell küldeni; szabályrendeletet kell a szegényügyről készíteni. Ennek az országban csak 3 város tett eddig eleget. Arra kellene szorítkozni, hogy e kérdésnél mi a város kötelessége. A bejelentő hivatal szükséges. Ez az alap. Azután jön a szabályrendelet kidolgozása. Dologház kell a munka nélkül csavargó elzülloetteknek. Az elnök programját különben elismeréssel üdvözli.

Sulyok István modern alapon, miként Amerikában van, szeretné rendezni a szegényügyet, amelyet csak társadalmi uton lehet megoldani. A kényszereszközt ki kell zárni. A szegényadó problematikus. A létező alapítványokat eredeti rendeltetésüktől elvonni nem lehet. A társadalomnak érezni kell, hogy köteles e célra áldozni. Fontos kérdés az ügy

mikénti kezelése is. A gyermekeknek kell a szegényügy rendezését kezdeni, hogy megszerezzék őket a munkának. Tisztában kell lenni azzal is, hogy mennyi a szegény. A fedezetről is tájékozódni kell.

Dr. Hoványi Géza kifejti, hogy a bizottságnak a feladata megállapítani, hogy miként kezdje meg működését. A szegényügy két részre osztandó: az egyik a társadalmi tevékenység. Kényszer nélkül nem lehet semmit tenni. A gyermekeknek kell kezdeni a dolgot, hogy mindenki munkára szokjék. A bejelentési hivatal szükséges. Ismerni kell az anyagot s csak akkor tanácskozhatnak az eszközök felett. Az önkéntes adakozás bizonytalan. A sorrendre megjegyzi, hogy az első a bejelentő hivatal, azután a szegények összeírása. A többi felett azután tanácskozhatnak. El kell választani a munkaképtelenek eltartását és a dologtalanok munkássá tételét.

Kiss Dávid hivatkozik arra, hogy **Bulyovszky** polgármester megkísérelte a társadalmi adakozást, de szégyenletesen csekély eredménye lett. A kényszeradózás híve. Elfogadja az elnök programját, csak mielőbb munkához lásson a bizottság.

Gerő Armin azzal kezdi beszédét, hogy a törvényt azért nem hajtották sehol végre, mert bizonyos pénzbe kerülne. Nagyváradon is száz ezrekbe kerülne évenként a szegények eltartása. Adóval célt nem érünk. Az összeírás sok munkával jár, a bejelentési hivatalt ő is helyesli, de ezzel csak elodáznánk az ügyet. Ezt nem akarja s ezért indítványozza, hogy az elzülloött gyermekek gondozásba vételével fogjanak a munkához.

Utassák a rendőrséget, hogy amint tudomására jut egy ilyen elzülloött gyermek, jelentse a bizottságnak s elhelyezik a lelenc vagy árvaházban. A koldulást teljesen eltüntetni nem lehet, hanem korlátozhatnák, amint az ő régebbi szabályrendeletében van a helybeliekre, akik igazolványt kapnak. Ezt a szegényügyi szabályrendelettervezetet vegyék tárgyalás alá.

Dr. Hoványi Géza nem tartja oly nagy összegnek azt ami a saját szegényeink gondozására kell, hogy meg ne bírnók. Rámutat, hogy a Szent László figyermek menhelyen 30 gyermeket gondoznak, tehát e tekintetben is létezik már valami. Azt csak tudni kell, hogy hány szegényről kell gondoskodni, s így állapíthatni meg, mi a teendő s mily irányban. A pénzről a törvényhatóság gondoskodik. A bejelentő hivatal szükséges. A bizottságnak az a kötelessége, hogy a város szegényügyi politikáját megállapítsa, a többi a törvényhatóság dolga.

Sulyok István szintén a szegények létszámának megállapítását tartja szükségesnek.

Kecskeméti Lipót nem akarná komplikálni a kérdést. A kényszer-adózás híve, mert e nélkül semmire nem lehet menni. A foglalkoztatást is kényszer útján kell behozni.

Dr. Vucskics Gyula ismét a törvényre hivatkozik. A kiinduló pont, hogy keressék meg a várost a bejelentési hivatal felállítására, a szegények összeírására iránt s fejezze ki a bizottság, miszerint a kérdés megoldására a szegényadó behozatala is szükséges lesz.

Darvassy Lajos elnök reflektált a felszólalásokra s a bizottság elvben úgy a szegényadót, min a szegények összeírását, valamint a szegényház és dologház szükségét elfogadta.

A bizottság elnökéül **dr. Cseresnyés** Béla aljegyzőt választotta meg s az ülés véget ért.

A kiegyezés és az autonóm vámtarifa.

Budapest, február 20.

Mint ismeretes, a képviselőház közgazgatási bizottsága holnap délutáni ülésében fogja tárgyalni a magyar autonóm vámtarifa javaslatát. A bizottság ülésén **Kossuth** Ferenc kereskedelmi miniszter fogja kifejteni a magyar kormány álláspontját a kiegyezés kérdésében és tájé-

koztatni a közvéleményt az ügy állásáról.

A közigazgatási bizottság azonban nemcsak Kossuth fejtegetései, hanem egyebek okán is politikai szempontból rendkívüli jelentőségű lesz.

Wekerle miniszterelnök ugyanis ma mindjárt a képviselőház ülése elején magához kérte Batthyányi Tivadar grófot és vele kivonult az ülésteremből. A miniszterelnök Batthyányival feltűnően sokáig tanácskozott és hír szerint behatóan megismertette a kiegyezés kérdésének újabb fejleményeivel. Wekerle ugyanis holnap nem vehet részt a bizottság ülésén, mert apósa temetésére utazott, s minthogy a bizottság elnöke Batthyány Tivadar gróf, a miniszterelnök szükségét látta, hogy a bizottság elnökét körülményesen informálja.

A miniszterelnök és Batthyány gróf közt lefolyt tanácskozáson hír szerint nemcsak az önálló magyar vámtarifa kérdése, hanem a kiszivárgott hírek szerint rendkívül fontos általános politikai kérdések is szóba kerültek. Ez a körülmény okozza most, hogy politikai körökben a közigazgatási bizottság holnapi ülése elé rendkívül nagy érdeklődéssel néznek.

A Magyar Hirlap öntudatlan humoristája.

Ismeretes dolog, hogy a fővárosi nagy lapok valóságos vesszőparipáját képezi a viccelés a vidéki sajtó »mucsa színvonalá« fölé. Nem csekély elégtétel gyanánt szolgál tehát nekünk, mint a vidéki sajtó egyik képviselőjének ezenel reprodukálni a Magyar Hirlap következő, az író szándékán kívül eső humoru közleményét.

»A megkorrigált Horácius Ugron Gábor mulatságos históriát beszélt el Lánzy Leó jubileumával kapcsolatban. Lánzy Leónak, a Kereskedelmi Bank tisztviselői egy gyönyörű művü ezüst emléktáblát készítették, a mely az ötvös-munka remeke. Az ezüst emléktáblát, mikor elkészült, a tisztviselők megmutatták Szalay Imrének, a Nemzeti Múzeum igazgatójának, aki tudvalevőleg Ugron Gábor násza. A tisztviselők kérték Szalayt, hogy művész szempontból mondjon ítéletet az emléktábláról. Szalay megnézte a plakettet s ekkor rémülten kérdezte meg a tisztviselőktől:

- Az Istenért, mit csináltak önnek?
- Hogy hogy?
- Minő jelmondatot véstetek a plakettre?
- Kérem, az egy latin idézés Horáciusból.
- Jó jó, de tudják önök mit jelent?
- Hogyne!
- Nos hát nem tudják. Mert az önök jelmondata amit ide véstetek, így hangzik:

Labor impurus vincit mundus. Ennek értelme magyarul pedig ez: »A tisztességtelen munka legyőzi a világot.« Hiszen itt botrányos tévedés foroghat fenn. Csak nem akarják Lánzyt ezzel a jelmondatlalt megtisztelni?

A tisztviselők kétségbe voltak esve.

De kérjük mondották, a mi tudomásunk szerint ez a horáciusi idézet egészen mást jelent. Mi egy olyan könyvből irtuk ki, amely jelmondatok gyűjteménye.

Mutassák azt a könyvet!

A tisztviselők előkerítették a könyvet. A könyv csakugyan jelmondatok, latin idézések gyűjteménye volt s a jelentésük németül volt megmagyarázva. S a német bölcsesség ezt a mondást: *Labor impurus vincit mundus*, így fordította le: *Az erős munka legyőzi a világot.*

Az ominózus jelmondatot persze sietve kijavították és az »impurus« szó helyett az »assidus« szót vésték. A jelmondat most már így hangzik:

Labor assidus vincit mundus.

Vagyis magyarul:

A szorgalmas munka legyőzi a világot.

Ez a Magyar Hirlap »humoriste sans le savoir«-jának közleménye. Tudniillik valamennyi korrigált és nem korrigált latin idézés botrányosan hibás. Még a cím is hibás, mert a találmányra forgatott idézet nem Horatiusból való, hanem Vergiliusból, kinek Georgicon-jában (I. 145.) az igazi jelmondat így hangzik: *Labor omnia vincit improbus.* (A kemény munka mindent legyőz.) Hogy hány hiba van a Magyar Hirlap latin jelmondataiban, azt a gyöngébbeknek akármelyik alsó gimnáziumi tanuló megmondhatja. Attól a graveur*-tól azonban, aki az improbusból impurust csinált, azaz kemény munkát szemnyes munkára változtatta (közgazdasági tevékenységről lévén szó pláne kereskedelmiről) nem lehet megtagadni a humort. Talán nem is volt egészen öntudatlan humorista, »humoriste sans le savoir«?

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 21. este 6. Kath. liceumi böjti estély a jogakadémia disztermében.

Február 24. A Sport Egylet di zturnája, a realiskola torna csarnokában, délután 4 órakor.

Március 7. este 6. Kath. liceumi böjti estély a jogakadémia disztermében.

Március 15. A Szacsavay-szobor leleplezése.

Március 21. este 6. Kath. liceumi böjti estély a jogakadémia disztermében.

Április 13. Kath. liceum zárünnepélye.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket m i e l ő b b beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* A belügyminiszter az alispánhoz.

Biharvármegye székházában, ugylátszik, nem lesz egyhamar békeség. Dr. Miskolczy Ferenc alispán, mint már említettük, arra igyekszik rábirni a tisztikart, hogy kérdőre vonják a főispánt, kire értette azon kijelentését, hogy a tisztviselők között vannak, akik ajándékokat fogadnak el. Az alispán most erre vonatkozólag ívet köröztet, hogy a tisztviselők írják alá azt. A tisztviselők nagyrésze azonban vonakodik az aláírástól. Különbben az alispán most újból komoly intést kapott a belügyminisztertől. Durva hangon kifogásolta a főispánnak átiratát, amelyben utasította, hogy az egyik szakbizottság részére nyitassa ki a kistermet. Az »utasitom« szó bántotta az alispánt. A durva átiratot a főispán felterjesztette a belügyminiszterhez. Meg is jött reá a válasz. A belügyminiszter kijelenti, hogy az alispán eljárását ildomtalannak tartja s komolyan figyelmezteti, miszerint hasonló tiszteletlenségtől tartózkodják, mert ellenkező eset-

* Nem merünk vésnököit írni.

ben ellene a törvény teljes szigorával fog eljárni.

* **A kath. lyceum böjti estélye.** Ma tartja meg este 6 órakor a jogakadémia disztermében a katolikus lyceum első böjti estélyét a következő műsorral:

1. Szavalat. Tartja: *Fekete* Ferenc joghallgató.

2. A szegények szolgái. Előadás. Tartja: dr. *Vucskics* Gyula esperes-plébános.

3. Szentelt hantok. Mosonyitól. Énekl: *Beleznay* Antal vezetése mellett a fértikar.

* **Tanfelügyelői látogatás.** *Bárany*

Arpád, kir. tanfelügyelő a múlt napokban meglátogatta a várad-ujvárosi, tegnap pedig a várad-olaszi-i róm. kath. elemi fiu iskolákat. Minden osztályban huzamosabb ideig volt s az összes tantárgyakból elért eredményt megfigyelte, tapasztalatairól a tanfelügyelő elismeréssel nyilatkozott.

* **Drágasági pótlékot kérnek.** A vármegyei segédkezelő személyzet tegnap kérelmet nyújtott be a megyéhez. A kérvényben fizetésüknek 20 százalékát kérik drágasági pótlék címén megszavazni a közgyűléstől. A kérelem bármennyire indokolt is, valószínűleg nem fog teljesülni, mert a vármegye nem fog alapot találni a költségek fedezetére.

* **Hullaszállítás.** Tegnap számunkban megemlékeztünk Afonyi — hibásan Aponyi — Lajos tragikus haláláról. Tegnap az elhunyt hozzátartozói Debrecenből távirati uton kérték engedélyt az alispántól, hogy a hullát Nagylétáról Debrecenbe szállíthassák. Az engedély, mivel semmi akadály nem forgott fenn, meglett adva.

* **Zemplén a Rákóczi korszakért.** Zemplén vármegye törvényhatósága határozatot hozott, melyben 2000 koronát szavazott meg azon mozgalom intézőinek, kik a II. Rákóczi Ferenc korának legaprólékosabb részletekben való ismertetését s megörökítését tűzték ki célul. Zemplén vármegye levéltárában igen sok adat van a felderítendő korból azért a vármegye 500 korona jutalmat szavazott meg az ottani főlevéltárnoknak, hogy az adatokat a levéltárból keresse fel s azokat bocsássa az illetékeseknek rendelkezésére.

* **Gazdátlan pénz.** A mai drágaságban, amikor minden fillérnek száz helye akad, van egy község, hol 536 korona és 98 fillérnek nincs gazdája. Bihartordán 1898-ban egy egyesület alakult, melynek célja volt a jelenlegi sárréti járás szegényeit segélyezni. Az egyesület alapjára gyűjtő iven 400 korona 87 fillér gyűlt össze. Az összeget a főszolgabíró kezeihez deponálták. A főszolgabíró mivel nem történt semmi intézkedés a pénz hova fordítása érdekében, fölhiyta az akkori alakítók, hogy a pénz hova fordítása végett értekezletre jöjjenek össze. A felhívás eredménytelen maradt, mely miatt a pénz a főszolgabíró a postatakarékpénztárban helyezte el s a betéti könyvet a belügyminiszterhez küldte tel, hogy a pénz kiosztása végett intézkedjék.

* **Tolvaj az igazságügyminiszteriumban.** Már napok óta tapasztalják az igazságügyminiszteriumban, hogy ott tolvaj jár, mert egy idő óta akták, mik tűntek el a miniszteriumból. A tolvajnak azonban sehogyan sem tudtak nyomára jönni. Ma reggel, jelenti tudósítónk, fél kilenc óra tájban egy elegánsan öltözött uri ember volt látható a miniszterium kapujában. A fiatal ember felsietett az első emeletre és ott Schipper Antal kir. ügyész szobájába behatolt és az íróasztalon levő sárga bőrtáskát a benne levő iratokkal, továbbá az ügyész dolgozó kabátját magához véve, kisur-

rant a szobából, hogy a lopott holmikkal odább álljon. A lépcsőházban találkozott vele Jakabffy Károly irodagyakornok. Megszólította, mert gyanusnak tűnt fel. A tolvaj avval állt elő, hogy a börténkát Baloghy dr megbízásából viszi Schipper ügyészhez. Jakabffy első szóra nem hitt neki, hanem visszahívta. A szoba ajtajában az idegen udvariasan előrebocsátotta Jakabffyt s mikor ez a szobába lépett, hirtelen rázárta az ajtót. Jakabffy erre gyorsan átszaladt a szomszéd szobába és a folyosói ablakon kiugorva utána eredt a menekülő tolvajnak. Sikerült is galléron ragadnia és az akkor már tömegesen hivatalba jövők segítségével a legközelebbi rendőrségnek átadnia. A rendőrségen az ismeretlen előadta, hogy Antunotti Alfréd a neve, bécsi születésű, 29 éves. Foglalkozásra könyvvizsgáló, minthogy azonban egy idő óta állás nélkül van, a nyomorúság vitte rá a bűnre. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

* **A kávási község háza.** Kávási község község háza a múlt hónapban egy eddig ismeretlen okból származott tüznek lett martalékává. A tűz a község házat teljesen felémesztette. A község képviselőtestülete most elhatározta, hogy a leégett község házat teljesen újból fogja felépíteni. A határozatot tegnap terjesztették be a megyébe.

* **Rongálások a városház disztermében.** Nagyvárad város tanácsa a szabadgondolkodók által rendezett szabadliceumi előadásokra átengedte a városi székház disztermét. Már akkor megirtuk, hogy mire vezethet a tanács ilyen eljárása. Amint most átengedte a tanács a termet s fűtést, világítást adott a szabadgondolkodóknak, éppen úgy át kell engednie, ha más egyesületek, testületek kérik hasonló célokra. A városnak nemcsak a fűtés, világítás kerül pénzébe, hanem nagy kárt okoztak az előadásokon a padokban, szőnyegekben. Tegnapelőtt a tanács tagjai is konstataáltak a rongálásokat s Komlóssy József gazd. tanácsnok előterjesztésére a tanács kimondotta, hogy nem engedi többé át a szabadliceum előadására a disztermet. Előbb kellett volna.

* **A besztercei magyar színház.** Besztercen a sok nemzetiségi között alig van magyar ember. A csekély számú magyarság körében mozgalom indult meg, mely egy magyar színház felállítását tűzte ki célul. A színház létesítéséhez azonban nincs megfelelő anyagi alapjuk a mozgalom intézőinek, emiatt minden törvényhatósághoz kérelemmel járultak, hogy kulturális céljukat anyagi támogatásban részesítsék. A kérelemmel legközelebbi gyűlésén fog foglalkozni Bihar megye törvényhatósága, hova tegnap érkezett meg a főispán utján a kérelem.

* **Sikkasztás vagy rablógyilkosság?** Okányi Schwartz Gyula csabacsüdi földbirtokos, aki Budapesten a Nagykorona-utca 7. szám a lakik, feljelentést tett, hogy Hirsch Mór nevű tisztartója, a csabacsüdi birtoktest vezetője e hó 14-én reábizott 12,000 koronával eltávozott hazulról és azóta eltűnt. Hirsch Mór 50 éves családos ember és már néhány év óta áll Schwartzék szolgálatában. Eddig teljesen megbízhatónak ismerték és már gyakran nagyobb összeg volt reá bízva, szintén lehetetlennek látszik tehát, hogy Hirsch a reábizott pénzt elcsikkasztotta volna. Schwartz e hó 12-én Csabacsüdön időzött és 12,000 koronát azzal adott át Hirschnek, hogy a szarvasi adóhivatalnál az esedékes adókat fizesse be. Schwartz még aznap vi szajótt Budapestre, ahová Hirsch e hó 11-ikén jelentette neki, hogy másnap elmegy Szarvasra. Tényleg másnap eltávozott hazulról,

azóta sem vissza nem tért, sem életjelt nem adott magáról. Elutazása előtt azt mondta hozzátartozóinak, hogy esetleg Szarvasról Tarna-Mérába megy birkavásárra, de amint az eddigi nyomozás megállapította, nem érkezett meg Szarvasra. A feltevés az, hogy Hirsch elcsikkasztotta a reábizott pénzeket és megszökött, de nincs kizárva annak a lehetősége, hogy Hirschet akiről tudták, hogy sok pénz van nála, valahol törbe csalták és kirabolták. A rendőrségen, a hol Marinovich rendőrkapitánynak osztották ki feljelentést, erélyes nyomozás indítottak a titokzatos ügyben és a csendőrpáncsnokságokat táviratilag értesítették Hirsch eltűnéséről. Hirsch ötvenéves, nős, családos ember, középtermetű sovány, haja őszes, szeme szürke, bajusza vastag, szürkés szakállja barna.

* **Titokzatos halál.** Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Prohászka Henrik fővárosi fogtechnikus tegnap váratlanul elhalt. A fogorvos fiére és édesanyja most feljelentést tettek a halál miatt a rendőrséghez és kérik a holttest felboncolását, mert gyanújuk szerint a fogtechnikust megmérgezték. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy ez a gyanu nem nélkülöz komoly alapot.

* **Az élesdi vérengzés utóhullámai.** A szociálisták által 1904. április 24-én előidézett élesdi vérengzés hullámai még most sem simultak el teljesen. A közbiztonság megvédelése érdekében kirendelt katonaság élelmezése által fölmerült többlet kiadások azonban a mai napig sem lettek folyósítva az élelmezőknek. Magyar János hentes iparos most a főispánhoz fordult kérelemmel az ő általa kiszolgált hús árának megtérítése végett. A főispán utasította az alispánt, hogy értesítse Magyarit, miszerint pénzt azonnal meg fogja kapni, mihelyt a belügyminiszter jóvá fogja hagyni a többlet kiadások kiutalását.

* **Géczy főmérnök apósának temetése.** Tegnap kísérték el utolsó útjára kántorjánosi Bessey Hugó nyugalmazott tisztartót, Géczy Géza káptalani főmérnök apósát. A nehéz ércokorsót, melyben a felejthetetlen halott földi maradványai pihentek, a szebbnél-szebb koszorúk nagy száma borította. A gyászoló családnak sokan táviratban fejezték ki részvétüket. A temetési szertartást Imrik Zoltán olasz-i plébános végezte segédlettel. Jelen voltak a gyászszertartáson a gyászoló család tagjain kivül: Fetszer Antal felsz. püspök, Bunyitay Vince apákanonok, Lehoczky táblabíró, br. Gorup Aurél, Pekanovits Imre ig. főmérnök, dr Schweiger Ede, Tabéry Armin főmérnök, dr Imrik Gusztáv, Imrik László, Jancsó Lajos, Ferdényi Olivér, Ringelbaum Lajos, Sággy Sándor, dr Fássy Lajos, Török László és sokan mások.

* **Az idő.** Végre! Csak hogy valahára nem panaszkodunk a hidegről. A kemény tél tegnap éjjel megsajnálta a didergő embereket s megfordította a köpenyeget és megengedte, hogy a dermesztő északi légáramlat helyett egy kevés déli lég simogassa végig fagyott határainkat. A napsugarak is bátrabban melegítettek, hogy szinte olvadozott a kemény jég és fagyott hótakaró. Mosolygó égből tűndökölt egész nap felettünk. A kedves s rég nem látott úde tiszta napsugaras enyhe levegő mint egy hatalmas mágnes vonzotta az embereket ki a déli korzóra. Kinyillottak az ablakok s beengedték a tiszta télutói levegőt, mely sejteni engedi a rózsás tavasz lassu közeledtét. A folyókon megnedvesedett a jég s vége lett a hosszan tartó korcsolyapályáknak. Az olvadás mindenféle bekövetkezett. A hegyek lakói bármennyire örülnek is a kikelet köze-

ledésének, bizonyos remegéssel van eltelve keblük, mert ha az olvadás minden fagyás nélkül fog lefolyni a tavasz bármilyen mosolygó is lesz, ők sirni fognak, mert az árvíz nagyon fenyegeti őket. Mi váradiak megnyugodhatunk, mert a parfümös Pecének fölösleges a tavasz, ha neki ugytetszik a legnagyobb hidegben is szerencsétlenni iszapos kiöntésével a szomszédos lakosokat. Az öreg Körözs pedig már nagyon öreg ilyen bohóságokra.

* **Tolvaj motoros.** Papp János Lakatos-utca 22. sz. a. lakó cipész mester panaszkolta a rendőrségen, hogy t. hó 18-án délután egy ismeretlen, csak németül és szerbül beszélő fiatal ember állított be lakására és tőle, mint a Csaba és Nagyvárad között közlekedő motoros vasut vezetője, állandó lakást és kosztot bérelt. Az ismeretlen idegen azonnal be is hurcolkodott. Masnap reggel fél 7 órakor az új lakó maga lévén a lakásban, az asztalon heverő s lakásadójának tulajdonát képező duplafedelű ezüst remontoir órát és 4 drb. arany gyűrűt össze szedve bucsut mondott a kapufelének. A jómadár nem sokáig örülhetett a zsákmánynak, mert Gurzó István rendőr a Zöldfa-utcán még az este nyakon csipte. A ragadós kezű pasasnak motoros utazását jobb időkre kellett halasztania, mert miután megállapított, hogy az illető Mayer Ferenc linci illetőségű egyén — lezárattott.

* **Wekerle apósa meghalt.** Molnár István zempléni vármegyei nyug. főispán, Wekerle Sándor miniszterelnöknek az apósa, tegnap este Sátoraljaujhelyen meghalt. Tegnap este a miniszterelnök Sátoraljaujhelyre utazott a temetésére és pénteken reggel érkezik vissza Budapestre.

* **Felülfizetések.** A pece szőlősi Olvasókör február 2-án rendezett fényes sikerű táncmulatságán felülfizettek a következők: Dr Szemety Géza 7, Ozváll Sándor, Löwenstein Zsigmond, Barátky Gyula 3-3, Hankovich Ferenc 2, N. N., Váradi, Szombaty Antal, Kiss Sándor, Roskovits Béla, Kopasz István, Lapos Béla, Frólik György és Pál, özv. Papp Lászlóné, Hegedüs István, Márkucz Mózes 2-2, Paizs Zoltán 1, Papp József, dr Tóth Ferenc, Szabó János, Huri Franciska, Ridi Károly, Schmid Józsefné, ifj. Nagycsádi János, özv. Leokutza Józsefné, Szidor Mihály, Béres István, Lindmajer N., Csáki Mihály, Taksz András, Fodor Péter 1-1 koronát.

A SZENT LÁSZLÓ nyomdában legújabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb bál- és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

TANÜGY.

Óvoda bizottság.

A nagyváradai állami óvodák bizottsága február 20-án Mezey Mihály elnöklété alatt ülésezett. Jelen voltak: özv. Grunvald Henrikné, Varró Domokosné, dr. Molnár Imréné, Farkas Etelka, Mezey Vilma, Batig Ferencné, Rézné-Eizele Etelka, özv. Szolcsányi Hugóné, özv. Knapp Ferencné, Moskovits Mórné urnők; továbbá: Kecskeméti Lipót, Winkler Lajos, Materny Imre, Mártonffy Bogdán, Vadai József, Harmathy Károly, Bitzó János, Böszörményi Géza, Sáfrány Lajos, Mikusay József, dr. Gerő Sándor.

A bizottság azon tagjait, kik a múlt ülésben esküt nem tettek, ez alkalommal tették azt le.

Az óvónők képviselői: Rézné-Eizele Etelkát választották meg a bizottságba. A „Kisdednevelés” c. szaklapot elnök 10 példányban rendelte meg. Több óvodában ragályos beteg-

ség fordult elő, — az illető intézetek bezártak.

A 10-ik számú óvodához Bernácsik Máriát nevezte ki a miniszter. Az óvókötelesek összeírását végrehajtották.

Az óvodákat a múlt hónapokban 77 alkalommal látogatták meg a felügyelő bizottság tagjai, a jelentések általánosan elismeréssel szólnak az óvónők működéséről; azonban több nemű felszerelési hiányokat is konstatálnak, u. m. a vízvezeték, világítás, szórakoztató és megfelelő játékszerek hiánya. Erre nézve az elnök indítványozta, hogy a felügyelő bizottság által megtakarított 2270 korona összegből fedeztessenek a legszükségesebb hiányok, illetőleg az ezen évi költségvetésbe ez az összeg vétessék fel. A bizottság több tagja különben erősen kifogásolta egyik másik óvodákban a hiányokat, melyek éppen hat év óta állanak fenn, s a bizottság tagjai sikertelenül törekedtek ezeknek a javítására. Ez a feladat a várost illeti. Az óvónők havi jelentései szerint 978 gyermek látogatta az óvodákat ezek közül 600-an fizettek.

A gondnoknak mult évre vonatkozó számadásait tudomásul vette a bizottság. Bevétel 7226 kor., kiadás volt 5079 kor. Az 1907. évi költségvetés 9344 kor., a bevétel 6894 kor. A hiány pótlását a minisztertől kéri a bizottság.

TÁVIRATOK.

Királyunk a Riviérán.

Budapest, február 20. (Saj. Tud. Táv.) Párisból jelentik, hogy a *Matin* szerkesztője megbizta montecarlói levelezőjét avval, hogy szerezzen biztos hirt a felől, igaz-e, hogy Ferenc József király a tavasszal Riviérára érkezik. A levelező tegnap a következő táviratot küldte a *Matin* címére:

„Biztos értesülésem van róla, hogy Ferenc József király március közepén Cap-Martinba érkezik és ugyanazon szálló ugyan azon lakosztályában fog lakni, melyben Erzsébet királyné is lakott.”

A horvát bán Bécsben.

Budapest, február 20. (Saját tud. táv.) Pejacevich horvát bán ma Bécsbe utazott. Holnap valószínűleg kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt, kinek a horvát dolgokról teendő jelentést.

A párisi pápai nunciust levéltára.

Bécs, február 20. (Saját tud. távirata) A bécsi külügyi hivatal a pápai kuria kérésére közbenjárt a francia kormánytól a párisi nunciatura levéltárának kiadása dolgában, melyet Párisban 1906. december 11-én lefoglaltak. A bécsi külügyi hivatal annál nagyobb készséggel járt el ebben a dologban, mert figyelmességet tanúsított vele a szentszéknek, a francia kormány pedig megkönnyítette a levéltár visszaadását.

Lengyel Zoltán bünpöre.

Budapest, február 20. (Saját tud. táv.) Az ismeretes alkópás miatt Kiss Gyula vizsgálóbíró az ügyészség indítványára Hajdu Gyula, mint tettes és Lengyel Zoltán, mint felbújtó ellen a Btk. 470. §-ában ütköző hivatalos titok elárulása címén tetté folyamatba a vizsgálatot. A vizsgálóbíró a kir. főügyészség útján már megkereste a képviselőházat Lengyel Zoltán mentelmi jogának ez ügyben való fel függesztése iránt. A képviselőház mentelmi bizottsága ma tartott ülésén kiadni javasolta Lengyel Zoltánt. A mentelmi

bizottság Lengyel Zoltánon kívül kiadni javasolja még Buday Barnát és Lovász Márton, nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás és Gyuriss Emilt párviadal vétsége miatt.

Az iglói választás.

Igló, febr. 20. Günther Antal igazságügyminisztert, a város eddigi képviselőjét ma egyhangulag nagy lelkesedéssel újra megválasztották. A pánszlávok az utolsó pillanatban Tomanek Flóriánt, egy elcsapott káplánt akarták fölléptetni Günther ellen, azonban a hazafias tótság körében nem akadt tiz, aki a szabályszerű ajánlást megtette volna. A mandátumot legközelebb küldöttség viszi az igazságügyminiszternek.

Zichy Nándor a Házban.

Budapest, február 20. (Saj. Tud. Táv.) A néppárt ősz vezére ma megfordult a képviselőházban és Kossuthtal meg Apponyival hosszasan tárgyalt. E tanácskozások felől különféle hírek kerekedtek. Valószínű, hogy Zichy Nándor gróf a kuriai biráskodás dolgában érintkezett a két miniszterrel.

A kereskedelmi szerződések.

Budapest, február 20. (Saját tud. táv.) Egy bécsi hírforrás szerint azon a tanácskozáson, melyet Wekerle miniszterelnök Aehrenthal külügyminiszterrel és Beck báró osztrák miniszterelnökkel a minap folytatott, a kiegészítés kérdésén kívül szó volt még a Bulgáriával és Romániával kötendő kereskedelmi szerződések ügyéről is.

Első nagyváradai tejgazdaság.

Nagyobb uradalmakkal kötött egyezés folytán naponta fejt

friss tejet

— mely minőségre minden kezelést felülmul, — házhoz szállít bármily kis mennyiségben is.

Minden megmaradt tej mennyiségből technikai uton *kitünő tea vaj* állít elő, melynek minden darabjain a valódiságot a cégjelzés biztosítja

A tej kitünő minősége és tartóalma minden vidékről beszalított tejet felülmul s a kihordás pontossága minden gazdasszony előnyére szolgál.

Lefölözött, sütésre alkalmas tej literenként 8 fillér. — Nagyobb és állandó vételnél árkedvezmény.

Író, tejszín, túró, tejföl bármikor kapható. Megrendelés bármely kihordónál, vagy a Menház-utca háta mögött **Grünfeld Aron** lakásán, Liget-utca, 13. sz. a. eszközölhető.

NYILTÉR.

Özv. Dr. Dekáné

Fog műtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

Igazságszolgáltatás.

A petrovai rablógyilkosok.

Kötél általi halálra ítélték.

Az országszerte nagy föltűnést keltett máramarosi pör tegnap reggel, pitymallatkor véget ért. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján meghozta ítéletét.

Ez az ítélet úgy szól, hogy a bűnösök közül ketten halállal fognak bünhődni tettükért, míg a többiekre kisebb-nagyobb börtönbüntetést szabtak.

Olvasóink ismerik ennek a szenzációs pörnek a tárgyát. Husz Abrahám, egy máramarosmegyeli zsidó ember rávette Mihálka Jánost, Perl Lébet, Perl Fiselt, Filipcsuk István és Bilacsko Vaszalit, hogy öljk meg és rabolják ki a petrovai postakocsist.

A jobbára műveletlen parasztokat hallatlan presszióval kényszerítette arra, hogy hajtsák végre a pokoli tervet. Végre is hajtották. Ezért kerültek mind a hatan a máramaroszigeti törvényszék elé.

A törvényszék több, mint egy hete foglalkozik ezzel a bűnyüggyel. A tárgyalás folyamán meglepő részletek kerültek nyilvánosságra. Ezek a részletek azt bizonyítják, hogy az elvetemültek hallatlan kegyetlenséggel vették magukat áldozatukra.

Tegnap éjfél tájban vonultak vissza az esküdtek, hogy verdiktjüket meghozzák. Mig az esküdtek tanácskoztak, nagy izgalom vett erőt a közönségen.

Végre csöngettek és megjelentek az esküdtek. A bíróság eloglalta helyét. Halálos csöndben kezdte olvasni az esküdtek főnöke a kérdéseket.

Az esküdtek Mihálka Jánost bűnösnek mondták ki kétféle gyilkosság és egy rendbeli rablás büntetésében. Husz Abrahámot bűnösnek mondták ki rablással párosult gyilkosságra való felbujtásban. Filipcsukot, Bilacskot és a két Perlt bűnrészességben mondták ki bűnösnek.

Ezen verdikt alapján a bíróság negyedfél órai tanácskozás után hozta meg ítéletét.

A bíróság Mihálka Jánost kétfős gyilkosságban és egy rendbeli rablásban bűnösnek mondtotta ki és a tettet kötélt általi halálra, Husz Abrahámot mint felbujtót kötélt általi halálra, Perl Fiselt és Perl Lebet 10—10. Filipcsuk Jánost 6 és Bilacsko Vaszalit 5 évi fegyházra ítélte. A védők semmiségi panaszt jelentettek be. Az ítélet kihirdetése hajnali fél 6 órakor ért véget.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Baros u. 60. sz. a. volt Mandel féle házban)

4 szoba,

fürdő szoba s hozzá tartozó mellékhelyiségből álló lakás **1907. január 1-től kiadó**
Értekezhetni a: *Polgári takarékpénztárnál*
Kossuth u. 4 sz.

HIRDETESEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megürült b. püspöki-i segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket, hivatalomhoz 1907 évi március hó 5-ik napjának déli 12 órájáig annyival inkább adják be, mert a későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választást 1907 évi március hó 6-ikán d. e. 10 órakor fogom B püspöki község házában megejteni.

A segédjegyző fizetése állami kiegészítéssel 1000 korona, melyet előleges havi részletekben, a nagyvárad kir. adóhivatal fizet.

A megválasztott segédjegyző köteles állását azonnal elfoglalni.

Nagyvárad, 1907 évi február hó 16.

dr Havas Elemér,
főszolgabíró.

Meghívás.

A *Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság* 1907. évi február hó 28-án délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, a melyre a t. című részvényeseit tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1 Az alapszabályok 2-ik §-ának módosítása s illetve a részvénytőke leszállítása feletti határozathozatal.

2. Egy igazgatósági tag választása 3 évre.

Jegyzet. Az alapszabályok 37. §. értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeit a társaság pénztárába, vagy más, a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénztárnál letenni, hol az öt illető szavazat számát előtűntető és belépti jeggyel is szolgáló térítvényvel láttatik el, ugyanez áll a megatalmazottakra is.

Meghívás

a *Nagyvárad Takarékpénztár Részvénytársaság*

60-k rendes közgyűlésére,

mely 1907. évi február hó 24-én délelőtt 10 órakor, saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1906-üzlet év eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1906. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.

3. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyére 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra; a lemondás folytán megüresedett 1 napibiztosi tisztség betöltése 2 évi időtartamra.

4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető térítvényvel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben tolyó évi február hó 17-től megkezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1907 február hó 6-án.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad-részét képviselik!

Egy két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Szőlő

oltvá-

nyokat.

a legnemesebb csemege fajokban szállit, fajtisztaságért jót állva, a legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Külföld menti

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes** **Medgyes 33.**
(Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fonti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.**

MAGYAR BANK Részv.-társaság

NAGYVÁRADON.

Alapszabályaink 10 §-a értelmében ezennel felhívjuk t. részvényeseinket hogy az esedékes részleteket pénztárunknál azonnal befizetni sziveskedjenek, Nagyvárad, 1907. február hó 14-én.

Magyar Bank igazgatósága

Kivonat az alapszabályokból.

10. §.

A részvények árösszege a jegyzésnél kifizetett 10 % on felül a következő részletekben fizetendő:

a) Az alakuló közgyűléstől számított tíz nap alatt 20%, azaz részvényenként 40 korona.
b) A többi 10% 1907. évi február hó 5-től kezdődőleg minden hó 5-ik napján esedékes havi 10% os, azaz részvényenként 20 koronányi részletben.

A fizetések mindenkor Nagyváradon a részvénytársaság üzlethelyiségében teljesítendő.

Az esedékes részletek befizetésével késlekedő részvényjegyzőkkel szemben az esedékesség után 8 nap leteltével jogosítva van a részvénytársaság a késedelmes részvényjegyzők által jegyzett részvényeket bíróság avagy közjegyző közbenjárta nélkül magánaton értékesíteni, mely esetben a befolyandó vételárból 6% késedelmi kamat és a 9-ik §-ban meghatározott átruházási díj és illeték levonása után megmaradó összegre a részvényjegyző igényt tarthat, de csak az esetben, ha annak felvétele végett a fizetési határidő lejártától számítandó egy éven belül jelentkeznek, különben ez a maradvány a részvénytársaság tartalékalapjához csatoltatik.

Ez a rendelkezés nem érinti a részvénytársaság azon jogát, hogy a fenti eljárás mellőzéseivel a részvényjegyzőkön az esedékes részleteket 6% késedelmi kamattal együtt törvényes uton behajthassa.

„SMITH PREMIER”

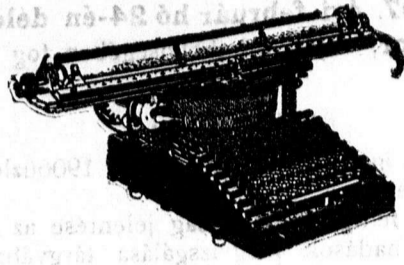
a világ legtokéletesebb **írógépe:** (Gyár: Amerika) Magyarország és a balkán államok részére főüzlet: **BUDAPEST, VI, ANDRÁSSY-UT 4.**

Az egész világon

**több mint
300.000 drb.**

van

használatban.

Haladása a korjelszava!

bemutatjuk.

kivánatra

Írógépünket

nyilatkozat.

Számos elismerő

Előnye: **erős szerkezet, modern alkotás, egyszerű kezelés**

Három színben ír: **viola, piros, fekete.**

Az 1900-ik párisi világkiállításon a legmagasabb kitüntést a **Grand Prix-t** nyerte.

Uj üzlet Uj! üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő, szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlitott fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, hó ulyos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartall áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-2 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

